

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/1019/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4613203296
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4613203296.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a sudkýň JUDr. Sidónie Sládečkovej a JUDr. Sone Zmekovej, v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpeného Advokátskou spoločnosťou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanej: A. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., W. XXX/XX, o zaplatenie zmenkovej sumy XXX,XX eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k. 7C/321/2013-112 zo dňa 25.08.2015 takto

rozhodol:

Odvolací súd pripúšťa čiastočné späťvzatie žaloby v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne, v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a konanie zastavuje.

Odvolací súd vo zvyšku rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorú podal žalobca formou tlačiva podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 o zaplatenie zmenkovej sumy 917,01 eura s príslušenstvom. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal s odkazom na ustanovenie § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, účinného do 30.06.2016 (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“ alebo „OSP“) s odôvodnením, že si žiadne trovy v konaní neuplatnila. Poukázal na to, že žalobca podanou žalobou uplatnil pohľadávku podľa článku 4 ods.1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.861/2007 v sume 917,01 eura so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 917,01 eura od 2.6.2011 do zaplatenia, so 6 % ročným úrokom zo zmenkovej sumy 917,01 eura od 27.7.2011 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 3,06 eura z dôvodu, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila odporkyňa dňa 20.12.2010 na zmenkovú sumu 917,01 eura, pričom sa zaviazala aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 2.6.2011 a indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ doposiaľ nič nezaplatil na zmenkovej sume ani na úrokoch.

2. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil najmä s odkazom na ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len "nariadenie č. 861/2007"), smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, § 52 ods. 1,2,3,4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere, § 39, § 53 ods. 4 písm. k), l) Občianskeho zákonníka, § 2 písm. b), § 3 ods. 1,2, § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej

radu č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 265 Obchodného zákonníka a o ustanovenia zákona č. 191/1950 Zb. zákona zmenkového a šekového v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zmenkový a šekový zákon“). Keďže v danom prípade išlo v zmysle čl. 3 Nariadenia č. 861/2007 o cezhraničný spor, súd prvej inštancie odvodil svoju právomoc na prejednanie a rozhodnutie veci z článku 25 bod 1 písm. a) Nariadenia č. 861/2007 a čl. 16 bod 2 Nariadenia č. 44/2001. Následne podľa čl. 6 ods. 1 Nariadenia EP a Rady č. 593/2008, resp. na základe § 10 ods. 1, 3 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov určil rozhodné právo, ktoré sa na danú vec vzťahovalo. Zisťoval tiež, či nejde o spotrebiteľský vzťah, a to bez ohľadu na to, že sa v danom konaní uplatňuje právo zo zmenky. Okrem toho dospel k záveru, že v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné zachovať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, a to aj prostredníctvom vykonávania dôkazov ex offo na zistenie, či predmet konania nesúvisí so spotrebiteľskými vzťahmi, ak to vnútroštátny procesný predpis umožňuje, a aj pri nečinnosti spotrebiteľa dbať o to, aby mu jeho nevedomosť nebola na úkor. Práve pri spotrebiteľských vzťahoch je potrebné aplikovať ustanovenie tretej vety § 120 ods. 1 OSP, teda výnimku z prejednacej zásady.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní konštatoval, že dňa 20.12.2010 uzatvorila spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so žalovanou na predtlačenom formulári Zmluvu o úvere č. 402400594, podľa ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 350 eur a žalovaná sa zaviazala požičanú sumu zaplatiť zvýšenú o poplatok 346 eur, spolu 696 euro, v 12 mesačných splátkach po 58 eur počnúc dňom 18.01.2011. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite, zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky, a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh.“ Zo zmenky vystavenej žalovanou dňa 20.12.2010 na rad POHOTOVOSTĚ, s.r.o., súd prvého stupňa zistil, že do zmenky bola vpísaná suma 917,01 eura a zmenkový úrok 0,25 % denne od 02.06.2011. V zmenke je uvedené, že je splatná „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ pre POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Súd sa oboznámil aj s obsahom spisu exekučného konania sp. zn. 7Er/560/2012, v ktorom spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ako oprávnený vymáhal pohľadávku z úverovej zmluvy, pričom predložil úverovú zmluvu; exekučným titulom bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Bratislava sp. zn. SR 08851/11 zo dňa 20.12.2009. Žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie však bola zamietnutá a exekučné konanie bolo následne zastavené. V súdnom konaní, v ktorom si navrhovateľ uplatnil zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 917,01 eura spolu so zmenkovým úrokom ako aj s úrokom podľa článku 4 ods.1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.861/2007 predložil zmenku totožnú so zmenkou predloženou spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o. Bratislava v exekučnom konaní 7Er/560/2012 s tým, že na druhej strane zmenky je už spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o. Bratislava uvedené, že namiesto nej je na rad CD Consulting s.r.o. , K červenému dvoru3269/25a, 130 00 Praha, Česká republika, IČO 264 29 705.

4. Vzhľadom na ustanovenie článku 13 všeobecných podmienok poskytnutia úveru (dohoda o vyplnení zmenky), ako aj vzhľadom na zhodu čísla uvedeného na zmenke s číslom zmluvy o úvere, zhodu údajov o vystaviteľovi a pôvodnom remitentovi zmenky s údajmi o veriteľovi a dlžníkovi v zmluve o úvere a na zhodu dátumu vystavenia zmenky s dátumom podpisu zmluvy o úvere súd dospel k jednoznačnému záveru, že zmenka bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka k zmluve o úvere, pričom bola vystavená ako blankozmenka. Zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy mali byť do zmenky doplnené dodatočne, o čom svedčí aj iný spôsob vyplnenia týchto údajov (písané technickými prostriedkami) v porovnaní s údajmi o vystaviteľovi, mieste a dátume vystavenia zmenky (písané rukou). Zmluva o úvere je v tomto prípade spotrebiteľskou zmluvou, keďže napĺňa znaky spotrebiteľskej zmluvy uvedené v § 52 Občianskeho zákonníka. Ide o predtlačenu formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah. Keďže pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší, súd musel dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol v danom prípade poskytnutý žalovanej ako podnikateľovi, zaťažuje toho, kto takúto skutočnosť tvrdí. Keďže takýto účel súdu preukázaný nebol, súd vychádza z toho, že uvedený úver bol poskytnutý na súkromné účely (teda na iný účel, než na výkon povolania, zamestnania či podnikania). Bezpečným preukázaním nemôže byť - resp. nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon podnikania, zamestnania alebo povolania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. V zmluve je hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi

právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä (ale nielen) v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (spísanie notárskej zápisnice prostredníctvom splnomocnenca, uzatvorenie záložnej zmluvy prostredníctvom splnomocnenca, niekoľkonásobné zmluvné pokuty, blankozmenka) a vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Rozpor s dobrými mravmi spôsobuje jej absolútnu neplatnosť, a preto spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o., ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere nemohlo vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa bodu 13. všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Z toho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv (obdobne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 161/2007 zo dňa 06.05.2008).

5. Poukázal na to, že právo zo zmenky, ktoré žalobca uplatnil v tomto konaní na bolo už uplatnené jeho predchodcom na rozhodcovskom súde, ktorý návrhu v celom rozsahu vyhovel. Rozhodcovský rozsudok vydaný rozhodcovským súdom nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť a stal sa tak exekučným titulom, pričom na jeho základe bol podaný návrh na vykonanie exekúcie proti odporkyni na vymoženie priznanej sumy a jej príslušenstva, avšak exekučný súd žiadosť na vydanie poverenia zamietol a následne exekučné konanie právoplatne zastavil, pričom vo svojom rozhodnutí jednoznačne konštatoval rozpor konania oprávneného s platnými právnymi predpismi a zaoberal sa platnosťou zmenky. Zabezpečením nárokov zo spotrebiteľského úveru zmenkou alebo šekom sa zaoberá ust. § 17 ods.3 zákona č.129/2010 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2011, ktoré výslovne zakazuje zabezpečenie dlhu v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru zmenkou alebo šekom. Záverom uviedol, že Ustanovenie článku 13 všeobecných podmienok poskytnutia úveru v zmluve o úvere zo dňa 20.12.2010 je jednoznačne v rozpore s § 3 OZ ako aj s ustanoveniami Občianskeho zákonníka na ochranu spotrebiteľa (§ 53 a § 54) a spôsobuje značnú nerovnováhu medzi účastníkmi tohto záväzkového vzťahu a preto zmenku, ktorá bola vystavená na základe tohto zmluvného dojednania je potrebné považovať za neplatnú, keďže samotná dohoda o vyplnení zmenky je neplatná vzhľadom na vyššie uvedené. Na základe neplatnej zmenky potom nie je možné navrhovateľovi priznať pohľadávku, ktorú si uplatnil v tomto súdnom konaní a z toho dôvodu súd jeho návrh v celom rozsahu zamietol. Dôkazom toho, že pôvodný veriteľ POHOTOVOSŤ s.r.o. Bratislava a následne navrhovateľ sa snažili zámerne použiť prostriedky, ktorými by obišli právne predpisy na ochranu spotrebiteľa je ich samotný postup, ktorým sa chceli domôcť pohľadávky z vystavenej zmenky, keď spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. nebola úspešná v exekučnom konaní a následne previedla rubopisom na navrhovateľa zmenku (ide o tú istú zmenku, ktorá už predtým bola použitá v rozhodcovskom konaní a následne rozhodcovský rozsudok bol použitý ako exekučný titul) a zámerne bola zmenka prevedená na spoločnosť so sídlom mimo územia Slovenskej republiky, aby táto potom mohla uplatniť pohľadávku v súdnom konaní na území SR podľa článku 4 ods.1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.861/2007, ktorým sa ustanovuje konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ktoré konanie by malo byť písomné a teda bez prejednávania veci na pojednávaní, čím by sa predišlo skúmaniu spotrebiteľského vzťahu medzi účastníkmi úverovej zmluvy, na základe ktorej bola potom vystavená zmenka. Uvedený postup odporuje zákonu a prieči sa dobrým mravom a preto mu súd nemôže poskytnúť právnu ochranu, pričom samotnú zmenku považuje súd za neplatnú vzhľadom na neprijateľnosť zmluvnej podmienky a to dohody o vyplnení zmenky v článku 13 úverovej zmluvy. Pre neplatnosť zmenky, ktorá bola použitá navrhovateľom na uplatnenie jeho pohľadávky v súdnom konaní, nebolo možné návrhu vyhovieť a preto súd návrh v celom rozsahu zamietol majúci za to, že práva spotrebiteľa požívajú takú právnu ochranu, ktorá nemôže byť narušená ani v konfrontácii s právom zo zmenky.

6. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Uviedol, že súd prvého stupňa mu svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia vecí a konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Napadnuté rozhodnutie je podľa neho prekvapivé, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom, lebo žalovaný uplatnený nárok nepoprel, a je tu aj rozpor s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Namietal, že účastníci nenavrhli dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom, či ďalšími listinnými dôkazmi, pričom

dokazovanie je podľa § 120 OSP ovládané prejednacou zásadou. On predložil ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, preukazujúcu jasne, úplne a zrozumiteľne jeho právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného neboli žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov. Súd prvého stupňa mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3, 6 Nariadenia č. 861/2007 vzniesť námietky voči zmenke a ak tak neurobil, akékoľvek iné námietky musia byť odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd nesprávne vykonával a hodnotil dôkazy na skutočnosti, ktoré netvrdil žiadny z účastníkov konania, preto dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Poukázal na rozhodnutia iných súdov, ktoré rozhodli v obdobných veciach v jeho prospech. Trval na tom, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom žiadneho spotrebiteľského vzťahu, pričom predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. S odkazom na ustanovenie § 17 Zmenkového a šekového zákona žalovaný nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Podľa neho súd porušil poučovaciu povinnosť obmedzenú ustanovením § 5 ods. 1 OSP. Kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné a zmluvný vzťah medzi žalovaným a remitentom irelevantný; jemu nie je známy obsah údajného zmluvného vzťahu. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatnou ani neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pretože právna úprava spotrebiteľských úverov explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase vyplnenia zmenky. Záväzky zo zmenky, aj keď vznikli z konkrétnych zmluvných záväzkov, sú záväzkami samostatnými. Nesúhlasil s názorom súdu, že sú závislé na úverovom vzťahu. Ak je návrhom uplatnený nárok zo zmenky, nie je možné bez ďalšieho v takomto konaní rozhodovať o záväzkoch zo zmluvy, ani keď je nepochybné, že s danou zmenkou súvisia. Na podporu svojich argumentov poukázal na rozhodnutia iných súdov.

7. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadřila.

8. Žalobca dňa 22.12.2015 doručil súdu prvej inštancie podanie o čiastočnom späťvzati žaloby a to v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne, z pôvodne žalovaného úroku vo výške 0,25% denne, bez udania dôvodu a žiadal konanie v tejto časti zastaviť. Žalovaná sa na výzvu odvolacieho súdu písomne nevyjadřila.

9. Občiansky súdny poriadok, ktorý aplikoval súd prvej inštancie, bol dňom 1. júla 2016 zrušený zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“). Súd prvej inštancie vydal rozsudok a žalobca zobral žalobu čiastočne späť ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Odvolací súd rozhodujúc už za účinnosti nového právneho predpisu postupoval v súlade s ustanovením § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

10. Podľa § 370 ods. 1 Civilného sporového poriadku (CSP) ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia.

11. Podľa § 370 ods. 2 CSP súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví.

12. Podľa § 370 ods. 3 CSP ak je žaloba vzatá späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane.

13. Z obsahu spisu je zrejmé, že písomným podaním doručeným súdu dňa 22. 12. 2015 žalobca vzal čiastočne žalobu na začatia konania späť a to v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne, namiesto pôvodne uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne. Žalobca vzal čiastočne späť žalobu na začatie konania potom, čo súd prvej inštancie rozhodol, ale jeho rozhodnutie ešte nenadobudlo právoplatnosť. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom 25.08.2015. Žalobcovi bol rozsudok súdu prvej inštancie doručený dňa 28.08.2015 a odvolanie voči rozsudku žalobca podal dňa 08.09.2015.

14. Odvolací súd rozhodujúc o čiastočnom späťvzati žaloby po rozhodnutí súdu prvej inštancie skôr ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, pri rešpektovaní práva žalobcu disponovať s podanou žalobou na začatie konania, čiastočné späťvzatie žaloby v zmysle citovaných zákonných ustanovení pripustil,

rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu čiastočného späťvzatia zrušil a konanie v tejto časti zastavil po zistení, že nie sú dôvody pre nepripustenie späťvzatia žaloby podľa § 370 ods. 2 CSP.

15. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, účinného od 1. júla 2016, ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), vo zvyšku prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 177 ods. 2 písm. c/, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní dospel k záveru, záver, že podľa § 387 ods. 1 CSP je daný dôvod na potvrdenie napadnutého rozsudku. Keďže odvolací súd dospel k tomu, že napadnutý rozsudok je správny a dostatočne odôvodnený, nepovažuje vo svojom rozhodnutí za nutné v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 CSP opakovať tie isté podstatné dôvody, ktoré sú obsiahnuté v prvostupňovom rozhodnutí, vrátane citácie ustanovení právnych predpisov vzťahujúcich sa na tento prípad. Na dôvažok odvolací súd dodáva nasledovné:

16. Predmetom tohto konania je návrh na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“). Na jeho základe sa žalobca domáhal zaplatenia uvedenej zmenkovej sumy s príslušenstvom a trov konania. Podľa predloženého návrhu je žalobca ako indosatár nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný, pričom indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku na zaplatenie, lebo vystaviteľ pohľadávku doposiaľ neuhradil. Žalobca sa v odvolaní zameral predovšetkým na zdôraznenie platnosti príslušnej zmenky a jeho námietky boli prejavom snahy o nepripustenie akéhokoľvek súdneho prieskumu okolností vzniku zmenky a vykonania dokazovania v tomto smere. Odvolací súd sa nestotožnil s jeho argumentáciou spochybňujúcou postup súdu pri vykonávaní dôkazov. Predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na žalobcu sídlaceho v Českej republike, ktorý si svoje právo vyplývajúce zo zmenky uplatňuje pred súdom Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného Nariadením. Článok 4 Nariadenia upravuje zjednodušený a v zásade písomný spôsob vedenia konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu s cieľom zjednodušenia prístupu k spravodlivosti. Cieľom Nariadenia nie je obmedziť súdy pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Aj v takom prípade však súd prvého stupňa vo všeobecnosti môže žalobcu vyzvať na doplnenie a mohol realizovať aj iné postupy v súlade s vnútroštátnym procesným predpisom. Znenie článku 4 Nariadenia nemožno preto vykladať tak, že by na základe neho nemal súd k dispozícii iné dôkazné prostriedky než príslušné tlačivá, a nemal by ani možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Z Čl. 8 a 9 uvedeného Nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonávať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Zjednodušená forma konania podľa Nariadenia je preto plne zlučiteľná s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá prikazuje sudcom ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi, ak nie je ustanovené inak, procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva z Čl. 19 Nariadenia.

17. Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, účinný v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ako základný procesný predpis platný na území Slovenskej republiky dôkaznú povinnosť upravoval v ustanovení § 120, ktoré v odseku 1 tretej vete umožnilo súdu výnimočne vykonať aj iné než účastníkmi navrhnuté dôkazy, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V danom prípade predložená zmenka má svoj základ v dohode o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutej vo všeobecných úverových podmienkach právneho predchodcu žalobcu spojených so spotrebiteľskou úverovou zmluvou. S ohľadom na výnimočnosť spotrebiteľského vzťahu a potreby súdnej ochrany spotrebiteľa súd prvého stupňa správne skúmal charakter tohto vzťahu. Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru v čase uzatvorenia zmluvy o úvere bola obsiahnutá v Zákone o spotrebiteľských úveroch, ktorý v ustanovení § 2 písm. a) definoval spotrebiteľský úver ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme. Veriteľom v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 citovaného zákona bola fyzická alebo právnická osoba poskytujúca spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania a spotrebiteľom podľa ustanovenia § 3 ods. 2 tohto zákona bola fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel než na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere bol preukázaný bez akýchkoľvek pochybností. Základnou

črtou spotrebiteľských zmlúv v praxi je poväčšine to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právny predchodcom žalobcu túto charakteristiku spĺňa, pričom súčasťou zmluvy o úvere boli všeobecné úverové podmienky, ktoré žalovaný ovplyvniť nemohol, lebo boli vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Dodávateľ mal v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo preukázané, že úver bol poskytnutý žalovanému za účelom výkonu podnikania. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ, resp. jeho právny nástupca. Existujúce pochybnosti sa v súdnom konaní odstraňujú spôsobom upraveným pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť bezpečne preukázaný spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť len všeobecný údaj o poskytnutí úveru na výkon povolania, zamestnania, resp. podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis má výkon povolania, zamestnania, resp. podnikateľská činnosť s uzatvorením konkrétnej zmluvy a či dlžník pri uzatváraní zmluvy skutočne konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Dôkaznú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 120 ods. 1 prvej vety OSP si žalobca nesplnil, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi právny predchodcom žalobcu a žalovaným rovnaký vplyv, ako keby v zmluve účel jej uzatvorenia uvedený nebol.

18. Odvolací súd neprijal právny názor žalobcu, podľa ktorého pri rozhodovaní o uplatnenom nároku zo zmenky sa má vychádzať výlučne z predloženej zmenky predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (ďalej len „Smernica“), síce používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje, ale podľa čl. 10 Smernice jednoznačne členské štáty môžu povoliť používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa. Pojem vhodnej ochrany spotrebiteľa treba vykladať so zreteľom na čl. 14 Smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnú ochranu spotrebiteľa je preto potrebné chápať ako celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa vyplývajúci z predpisov práva únie a judikatúry Súdneho dvora EÚ zahŕňajúci aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offio skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý inak nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní práva zo zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky.

19. V zmysle § 17 zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere ten, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Z tohto zákonného ustanovenia, ktoré bolo novelizované zákonom č. 438/2015 Z. z. s účinnosťou od 23.12.2015, vo všeobecnosti vyplýva, že dlžník - s uvedenou výnimkou - nemá oprávnenie robiť voči majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi, t.j. veriteľovi ktorý poskytol pôvodný spotrebiteľský úver. Takéto zjednodušené chápanie citovaného ustanovenia preferuje žalobca, ktorý nepripúšťa právny záver o možnosti skúmania okolností, za ktorých bola zmenka vystavená, a ani záver o jej možnej neplatnosti, či neexistencie. Rešpektovanie výlučne abstraktného charakteru zmenky je vo svetle judikatúry Súdneho dvora EÚ neprijateľné. Súdny dvor EÚ už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS musí byť poskytnutá spotrebiteľovi, čo potvrdzuje aj Čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak totiž pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o drastické zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je nemožné alebo minimálne neprimerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, ak by v konaní o vymáhaní pohľadávky nebolo možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený už v ustanovení § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere. Podľa tohto ustanovenia v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby bolo zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovací

zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca žalobcu zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na žalobcu. Zmenka bola vystavená v rozpore s právnym predpisom, a preto je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatným právnym úkonom.

20. Čo sa týka dohody o vyplňovacom práve zmenky, táto - ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie - mala byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Z uzatvorenej dohody však žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre žalovaného nevyplývajú. Žalobca a ani jeho právny predchodca sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôžu zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalovaného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa prichádza do úvahy len výnimočne, ak to odôvodňujú konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovať v oblasti spotrebiteľských právnych vzťahov mu nemôže byť na ujmu. Okrem toho vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera bolo žalovanému zhoršené jeho zmluvné postavenie. Pritom potreba vystavenia a odovzdania zmenky dodávateľovi nevyplývala žalovanému zo zmluvy, ale len zo všeobecných úverových podmienok. V tejto súvislosti je právne významné aj ustanovenie § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná.

. 21. Jednou zo základných zásad práva Európskej únie je zásada, podľa ktorej sú členské štáty povinné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa a zároveň sú povinné zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách neuplatňovali, resp. neboli záväzné. Vzhľadom na to aplikáciou procesného práva má súd túto povinnosť naplniť, čo znamená, že v prípade uplatnenia nároku zo zmenky súd musí ex offo skúmať, či vystaviteľom zmenky nie je spotrebiteľ. Aj keď vnútroštátna právna úprava platná do 31.12.2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, použitie zmenky ako takej v spotrebiteľskom právnom vzťahu v skutočnosti nie je úplne v súlade s právom EÚ na ochranu spotrebiteľa. Vnútroštátna právna úprava do 31.12.2010 nezabezpečila vhodnú ochranu spotrebiteľa na základe Smernice 87/102/EHS v konaní o nároku zo zmenky a zákonodarca túto skutočnosť zmenil až zrušením dovtedajšieho zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. a prijatím nového zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinného od 01.01.2011. Zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňuje žalovaného zmenkového dlžníka a keďže podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31.12.2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch, môže byť nepoužiteľná. Na podklade takejto úvahy vyvstáva aj právny záver o tom, že z takej zmenky nemohol vzniknúť platný zmenkový záväzok.

22. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd považoval zamietajúci rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku za vecne správny a ako taký ho podľa § 387 ods. 1 OSP potvrdil.

23. V odvolacom konaní bola úspešný žalovaná, preto odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 § 262 ods. 1 CSP rozhodol tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Podľa § 252

ods. 2 CSP o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

. 24. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).